

Cetatea Sarmizegetusa are „o soră” în Spania

de George V Grigore

Una dintre investigațiile jurnaliștilor de la *Formula AS* în Peninsula Iberică, mai precis în Spania, avea să conducă către o descoperire neașteptată. Un diplomat spaniol pasionat de istorie avea să scruteze urmele trecutului și să descopere urme dacice clare pe meleaguri iberice. Este vorba despre cel numit Ramon de Basterra, cel care a îmbrățișat cu drag cariera de diplomat, dar și amator de istorie adevărată. Avea 30 de ani când, în primăvara lui 1918, decide să abandoneze confortul legației Spaniei la Roma, pentru a se transfera în România, pe frontul de Est al Primului Război Mondial, într-un București aflat sub ocupație. Înalții oficiali spanioli sau mirat de cererea tânărului diplomat basc. Ramon terminase facultatea cu notă maximă și își putea alege orice ambasadă din lume! „Dar de ce ai alege Bucureștiul?”. Ramon nu a răspuns la această întrebare, iar atitudinea sa hotărâtă arăta că nu se va răzgândi pentru nimic pe lume. Decizia lui fusese luată mai demult, când într-o după-amiază de toamnă, plimbându-se prin preajma Ambasadei Spaniei de la Roma, unde lucra ca tânăr diplomat, descoperise monumentul „Columna Traiană”. Frumusețea sculpturii și drama războiului dacilor cu romanii l-a impresionat profund. A revenit zilnic să privească monumentul, fascinat tot mai mult de vitejia dacilor și de demnitatea cu care aceștia își acceptă finalul, preferând să bea din cupa cu otravă, decât să devină robi. Iar momentul eroic al sinuciderii lui Decebal îi răscolește profund simțirea romantică tânărului diplomat spaniol, care tocmai începuse să se afirme și ca poet. Ramon de Basterra primește ordinul de transfer ca secretar III al Legației Regale Spaniole pe lângă Regatul României și pornește spre București, într-un voiaj plin de pericole, prin teritorii disputate cu arma la șold și atacuri violente la baionetă. Apoi se mută

la Iași, unde se aflau în refugiu, toate autoritățile române. Vreme de câteva luni, Ramon trăiește din plin drama românească, într-un mic petec de țară înconjurat din toate părțile de dușmani. E o experiență-limită, care îl apropie însă definitiv de România, căreia decide să-i dedice o carte. Revine la București la finele anului 1918, odată cu autoritățile române, după ce, miraculos, roata istoriei se întoarce de partea României. Se lasă purtat de valul general de entuziasm al unei țări care, după sute și sute de ani, era din nou în granițele „dodoloațe” în care-i trăiau fiii, separați atâta amar de vreme. Intuiția nu-l înșelase pe tânărul poet. Pornise mânat de obsesia țării născute din încleștarea teribilă dintre romanii și dacii pe care-i admirase, zile în șir, și ore întregi, pe Columna de la Roma, iar acum, după exact 2000 de ani, harta României era aceeași cu harta vechii Dacii! Ramon s-a ținut de cuvânt și a scris cartea. *„De vei cerceta ruinele Romei, vei descoperi și acel vestigiu care-ți arată drumul către Răsărit”* – așa începe cartea lui despre România. *„Renumita Columnă a lui Traian rămâne singurul vestigiu care, ieșind la lumină, proclamă un falnic trecut de mult apus. Străbătând Forumul Nou, am fost ispitit să descopăr zestrea de istorii călătore ce zăcea la temelia sa. De prin anul 80 se făcuse remarcat în Răsărit, între Dunăre și Carpați, un popor barbar, cel al dacilor, care, atingând o forță fantastică, amenința citadela romană. În timpul domniei lui Domițian, hirsutul Decebal învinsese generalii imperiului, smulgând legiunilor stindardele, după care le duse ca trofeu în capitala ridicată pe o trecătoare înaltă din Carpați”*, scria De Bastera în cartea sa. *„Sub zborul rândunicilor romane s-a născut pasiunea mea față de misteriosul popor. Rătăcind prin Cetatea Eternă, mi-am dat seama că în memoria ei dăinuia, cu limpezime, amintirea Daciei. Acest gând m-a îndemnat să pornesc către Răsărit. Umbra Columnei îmi trasa pe pământ, ca un arătător, drumul de urmat...”*. Revenit la București, de-acum în România Mare, Ramon de Bastera trimite note diplomatice pline de entuziasm la Madrid. E impresionat să descopere atâtea și atâtea lucruri care îi leagă pe spanioli de români, la peste 3.000 de kilometri depărtare. În

mai 1919, e invitat de marele istoric Nicolae Iorga la Vălenii de Munte. Întâlnirea îi va marca destinul tânărului poet din Bilbao. Iorga îi limpezește viziunea despre istoria României, iar De Basterra vizitează România în lung și-n lat, până ajunge la Sarmizegetusa. *„Cu greu ne-am putea imagina un decor mai impunător decât acesta, croit anume pentru fapte de vitejie. Mii de daci s-au sacrificat aici, în hecatombe sângeroase. Când romanii au reușit să pună stăpânire pe capitala Sarmizegetusa, supraviețuitorii își băuseră deja moartea din amfore pline cu otravă. Când învingătorul a ocupat orașul, l-a găsit plin de eroi, din moartea cărora avea să prindă viață soarta nepieritoare a unui popor”*. Ramon de Basterra citește și recitește ultimele rânduri. Scena aceasta, a ultimei zile a Sarmizegetusei dacice îi pare foarte cunoscută. Obosit de atâta muncă, face o pauză. Își freacă ochii, încearcă să-și limpezească mintea. Deodată, pașii memoriei îl duc pe culoarele celebrului muzeu „Prado” din Madrid, acolo unde, pânzele în ulei ale lui Ramon Marti Alsina și Alejo Vera, înfățișează asediul cetății spaniole Numancia, ai cărei locuitori, exact la fel ca în Sarmisegetusa reprezentată pe Columna din Roma, aleg să se otrăvească în masă, decât să cadă pradă romanilor. Ramon de Basterra e răvășit. Similitudinile cu imaginile de pe Columna lui Traian sunt perfecte. Chiar în centrul tabloului lui Vera, un numancian aspru, cu barbă lungă, care seamănă leit cu Decebal, își înfige și el, la fel ca regele dac, pumnalul în inimă! *„Legăturile dintre Spania și România sunt mai vechi decât cuceririle romane, duc înspre cele mai îndepărtate origini”*, scrie De Basterra. *„Numancia și Sarmizegetusa sunt legate tocmai de credința aceasta că moartea înseamnă, de fapt, un început de viață. Destinele celor două popoare ce iau naștere în urma acestor bătălii sunt de neconceput fără sacrificiile, cumva ritualice, ale numantinilor și ale dacilor”*. Cartea lui De Basterra stârnește entuziasmul marilor intelectuali preocupați de istoria comună a Spaniei și României – George Uscătescu, în cartea sa apărută la Madrid, în exil, în 1950, și Aron Cotruș, în celebra sa *„Rapsodie Iberică”*, dar și alții, inclusiv autori spanioli – folosesc în operele lor

metafora dramaticei suprapuneri a destinelor Sarmizegetusei și Numanciei, văzută prima oară de Ramon de Basterra. Și iată cum jurnaliștii Formulei As au ajuns în Spania, în Numancia! *„E septembrie, sunt la 3.000 de kilometri de țară, pe-un vârful de deal, sub un soare dogoritor. Bucuria lucrurilor pe care le văd mă face să cred că trăiesc un vis. Ne aflăm la peste 1.200 de metri altitudine, pe o arșiță ca-n deșert. Pământul este roșu, crăpat, fără urmă de vegetație. Din loc în loc, câte un panou cu un taur uriaș îți amintește că ești în Castilla-Leon, inima Spaniei”*, scris Ciprian Rus. Numancia e unul dintre locurile mitice pentru spanioli, exact cum e Sarmizegetusa pentru noi. Copiii spanioli descoperă încă de mici, din manualele școlare, istoria mândră a Numanciei. La noi istoria s-a redus în cărțile școlare la câteva pagini și câteva ore de predare. În Spania, reproduse peste tot, în manuale și în cărți, tablourile lui Ramon Marti Alsina și Alejo Vera sunt doar două dintre operele care surprind eroismul Numanciei și al locuitorilor săi. Dacă lupta pentru libertatea și unitatea românilor s-a hrănit sute de ani din imaginea „Daciei Felix” și din rezistența dârză a dacilor în fața Imperiului Roman, cetatea Numancia și locuitorii săi eroici au devenit pentru spanioli simbolul rezistenței, în cele mai grele momente ale istoriei. Miguel de Cervantes a scris chiar o piesă de teatru despre asediul Numanciei – cea mai bună operă dramatică a sa –, Antonio Machado și Carlos Fuentes au închinat și ei ode tribului antic din Numancia. Nu e, deci, de mirare, câte autocare întregi de turiști spanioli așteaptă să intre în situl arheologic de la Numancia! *„Numancia e un loc pe care neapărat trebuie să-l vezi o dată în viață”*, îmi spune, zâmbind, o doamnă în cârje, venită tocmai de la Valencia „în pelerinaj” *„Până în zilele noastre, în cultura spaniolă s-a consacrat expresia «rezistență numantină», pentru a exprima o rezistență îndărătnică”*, spune ghida unui astfel de grup turistic. *„Erau oameni strașnici, oameni bine legați, oameni de munte, numantinii! Cu bărbi, cu cămăși lungi, din cânepă, cu cușme pe cap și înveliți în mantale de lână. (Întocmai ca dacii de pe Columnă). Ca să reziste iernilor crunte, care-i decimau pe romani, când veneau pe aici*

în expediții, numantinii și-au înghesuit casele unele în altele, pe poteci cotite, ca vântul să nu le poată străbate. Numantinii erau păstori, creșteau oi și capre, făceau brânză, făceau lână, și cu ele coborau la vale, să-și tocmească grâne. Numantinii aveau un munte sfânt, Muntele Moncayo. Acolo își aveau și templele săpate în stânci, unde făceau ritualuri legate de lumea morților. Erau oameni foarte apropiați de natură, marile lor ritualuri se petreceau în locuri în care natura se manifesta în moduri impresionante, la cascada unui râu, în pădure, în peșteri, pe un vârf de munte... Pentru ei, piatra era și armă, și loc de închinare, pădurea la fel, și adăpost, și capcană pentru dușmani, dar și loc de închinare. Oameni puternici și liberi, mai presus de orice”, își încheie povestea ghidul. Zâmbește. Crede în ce spune, așa cum credem și noi că suntem pe drumul cel bun. De-a lungul secolelor, oamenii Numanciei s-au dovedit a fi „cei mai curajoși și mai drepți” dintre triburile iberice din jur. Războaiele cu romanii aveau să dureze nu mai puțin de 20 de ani, „războaiele de foc”, cum le-au numit, impresionați și înspăimântați, cronicarii romani. Dacă vom intra într-o casă numantină reconstruită, vom vedea o casă simplă, făcută exact ca la noi, din piatră și chirpici. În mijloc se află vatra, „focul viu” care nu se stingea niciodată, în jurul ei stelaje cu vase de lut, iar pe pereți, se află întreaga panoplie a unui războinic numantin. Multă vreme, numantinii au folosit o armă foarte apropiată de „falx”-ul dacic, numită „falcata”. Pe jos, în casă, sunt niște vase mari, din care bărbații obișnuiau să bea o bere tare, aspră și amară, numită „caelia”. Ca și dacii, numantinii erau oameni de viață, le plăcea băutura. Înainte de bătălii, în timpul unor ritualuri stropite din belșug cu bere, consumau și un soi de „poțiune magică”, care îi făcea să intre neînfricați în lupte. Două decenii au ținut piept numantinii forțelor disproporționate ale Romei, din 154 până în 134 înaintea erei noastre. Disperată de pierderile masive, Roma decide să-și trimită la Numancia cel mai bun general al ei, pe Scipio Emiliano, cuceritorul Cartaginei, în fruntea a 60.000 de soldați. Dar Scipio nu a riscat lupta vitejească, ci a ales să-i lichideze pe numanci prin înfometare. Astfel

ablocat râurile din jur, a blocat orice posibilitate de aprovizionare a Numanciei. Liderul numantin Avarus și câțiva apropiați ai săi au încercat o pace cu Scipio. Condiția generalului roman a fost ca numantinii să-și predea mai întâi armele. Furioși, numantinii și-au ucis emisarii, pentru că au îndrăznit să negocieze o astfel de variantă umilitoare: pentru un numantin era preferabil să moară de foame decât să rămână dezarmat! După un an de izolare, fără niciun ajutor, sălbăticiți de foamea cruntă, ultimii supraviețuitori au preferat să se sinucidă, decât să cadă în mâinile dușmanului... *„Când romanii au reușit să pună stăpânire pe cetate, supraviețuitorii își băuseră deja moartea din amfore pline cu otravă”*. Pasajul scris de Ramon de Basterra despre dacia din Sarmizegetusa se suprapune perfect peste *„Ultima zi a Numanciei”*. Două popoare despărțite de mii de kilometri, pe care le leagă mai mult decât amenințarea romană! Le leagă ceva de dincolo de istorie, un anume fel de-a fi liber, de a trăi simplu și fără teamă de moarte, un fel anume de a-nțelege moartea, ca pe o înviere, în lumea de dincolo. Așa spun cercetătorii, dar învierea poate fi în această lume. Dacă acceptăm ipoteza vieților – frunze ce vin „primăvăratice” în același Pom al Vieții periodic (dovezi: coroanele regilor geto-dacotraci create din frunze de aur, frunzele – ornamente de pe bijuteriile lor antice, Arborele Genealogic al familiilor, Arborele Sephirot al creației, Arborele Cunoașterii din Rai, Pomul aflat în centrul comunităților românești – vlahe), vom înțelege jurământul făcut peste timp de cei care au murit eroic. Ei au promis ca în viețile viitoare să se răzbune pe Imperiul Roman și să-i ruineze măreția. Degeaba au martelat romanii monumentele mărețe ale capitalei dacice, spărgându-le cu ciocanul spre a elibera și îndepărta zeitățile ce le erau favorabile autohtonilor, pentru că forța răzbnării urma să vină din viitor. Privim uimiți cum copiii mici sunt talentați și eminenti și nu știm să justificăm științific acest lucru. Câteodată chiar ei, oamenii cu calități, sunt surprinși de disponibilitatea lor în fața vieții. Uitați-vă la felul în care se descurcă românii plecați prin alte țări. Aproape peste tot dovedesc că sunt foarte buni. Dacă am vedea altfel acest dar celest și vom înțelege că aceste

capacități – talente sunt rezultatul muncii lor din alte vieți anterioare, vom găsi rost și sens și vieții în materie. Acceptarea acestei continuități (viață după viață) vindecă depresii și tezaurizează munca și efortul. Viața capătă sens.

„*De unde au venit numantinii (numancienii)?*”. „*Nu se știe*”, răspunde un tânăr arheolog. Eu pot spune despre „*Geții de Aur primordiali*” care stăpâneau la un moment dat toată Europa. Mai pot spune că vlahiile și romaniile aromânilor aflate pe înălțimile tuturor munților din Europa sunt dovezile clare ale Europei vlahe sau românești ce a fost odată. Iar dacă „Dacia” putea să fie și „D-acia” (De - aicea), atunci și „Numancia” putea să fie „Numa-Ncia” (Numa – Acia; „Numai – Aicea”).

„*Au fost o populație cu totul deosebită în istoria Spaniei*”. Chiar și în tomurile dedicate istoriei Numanciei, subiectul e ocolit. „*Trăim un moment în care istoria tocmai se rescrie din temelii. Se lucrează cu teorii noi, care dau complet peste cap istoria clasică. Cert e, însă, că obiceiurile numantinilor sunt mai apropiate de cele ale triburilor din estul continentului european, și mai puțin de cele ale triburilor mediteraneene*”. Prin urmare, originea numantinilor trebuie căutată pe continent, înspre est, exact așa cum ne-o confirmă și o hartă din Muzeul de Istorie a Catalunyei, de la Barcelona. De altfel, studii recente de ADN demonstrează, și ele, că „*popoarele antice din Occident s-au desprins de cele din est dintr-un trunchi comun cu cel daco-tracic, de undeva din zona Mării Negre*”, găsesc scris într-una dintre cărțile de istorie a Numanciei. La finalul cărții, la capitolul moștenirii numantine numit „Trecutul prezent”, sunt câteva poze surpriză: un „cioban practicând transhumanța” și o „femeie la plug”, în provincia Soria (de la Soare), din care face parte Numancia. Ciobanul e încălțat în opinci, poartă ȋtari și pe umăr are o straiță în pătrate, maro cu alb, exact cum poartă ciobanii noștri din Mărginimea Sibiului. „*Numantinii ne-au lăsat moștenire un fel de a fi aparte, altfel decât în restul teritoriului Spaniei*”. Acest „aparte” mai există încă în

România, pentru un timp. Acestea sunt urme și dovezi ale istoriei care surprind încă, legând în mod organic țărâmurii și populații aflate la mii și mii de kilometri, pe un segment temporal antic comun.

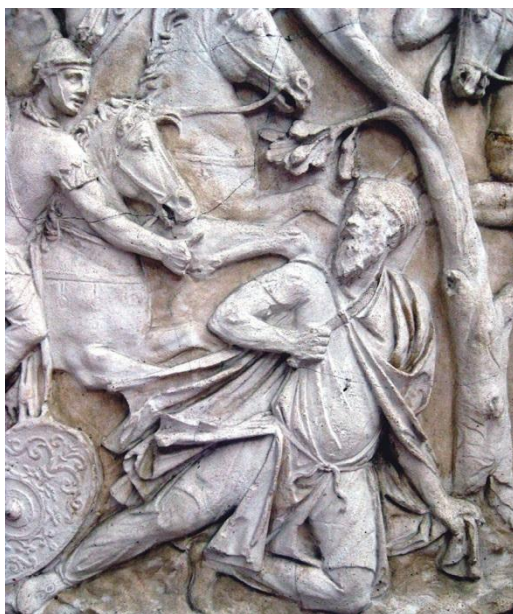
Surse: wikipedia.org; cunoastelumea.ro; formula – as.ro; soria-goig.org; madridbucarest.blogspot.com; e – revistas.uc3m.es; revista22.ro

Situl de la Numancia, văzut de sus

Luptător din Numancia, asemănător cu un dac autohton

Sinuciderea lui Decebal, pe metopele Columnei lui Traian de la Roma (Italia)

Metopele Columnei lui Traian de la Roma (Italia). Cupele cu otravă sunt date din mână în mână în cetatea asediată Samizegetusa (Dacia).

Columna lui Traian de la Roma (Italia) - Reconstituire.

Ramon de Bastera – spaniolul pasionat de istoria dacilor

Casă numantină – reconstituire în situl arheologic

Ceramică numantină, asemănătoare cu cea dacă

Ceramică dacică

Ceramică dacică pictată descoperită la Sarmizegetusa

Păstor transhumant din provincia Soria. E încălțat în opinci și poartă straiță identică cu a păstorilor sibieni

Femeie la arat în zona vechii Numancii

Ultima zi a Numanciei – faimosul tablou al lui Alejo Vera, de la Muzeul Prado

Cap de lup din teracotă, descoperit la Numancia, identic cu stindardul de luptă al dacilor

Stindardul de luptă al dacilor (cap de lup și corp de șarpe)